

Выходить во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (кромѣ рускихъ снятъ) о 5-й год. поп. Литер. додатокъ „Бібліотека наїзмамъ. поїстей“ выходить по 2 почат аркушъ кождого 15-го и послѣднаго днія кожного мѣсяця. Редакція Адміністрація поль. Ч. 44 улица Галицка. Рукописи звертаються лише на попереднє застеженіе. Оголошення принимаются по цѣнѣ 6 кр. отъ одной строчки печатной, въ рубр. „Надбслане“ по 20 кр. а. в. Рекламація неопечатаній вольнѣ бѣ порта. Предплату и инсераты принимаются: У Львовѣ Адміністрація „Дѣло“. У Відня Haasenstein & Vogler, Wallischgasse 10; M. Dukes, Riemergasse 13; Heinrich Schalek, Wollzeile 12; G. L. Daube & Co., Singerstrasse 11 a; Rudolf Mosse; Moritz Stern, Wollzeile 22; F. A. Richter, Nibelungengasse 4. Въ Франкфуртѣ M. Haasenstein & Vogler, E. L. Daube & Co. Въ Гамбургѣ Valentini & Co., Königsstrasse 36. Въ Парижѣ Agence Havas. Въ Россіи Редакція „Кіевской Старинѣ“ въ Кіевѣ и почтовій уряды.

Дѣло

Нова денунціяція.

I.

„Przegląd“, часопись въстанована съ початкомъ сего року двома галицкими магнатами и нечисленнымъ кружкомъ ихъ трактантами въ цѣли обороны якихъ то окремыхъ — пѣкимъ незагроженыхъ — интересовъ кастовыхъ, помѣстивъ въ ч. въ 7 лютого допись въ Кіевѣ, въ котрой незвѣтній кореспондентъ жалуєся слезами покороннаго плачни на царскій указъ въ 27 грудня 1884 р., въоронюючій Полякамъ купувати, давати въ виставѣ або брати въ наемъ имѣнія въ губерніяхъ мало- и бѣло-руськихъ. Кореспондентъ заключає при тѣмъ, що не сотки але тысячи родинъ польскихъ підуть въ наслѣдокъ тогожъ „съ торбами“, натомѣстъ запанує тамъ повсюди неправость и т. д. Выводы свои, въверненій головно противъ Коханова и Дренелена яко моторобъ реченого указу, кончить вгаданій кореспондентъ слѣдуючимъ благороднѣмъ (!) епільгомъ: „Що до України, не розумѣю дѣйстю, яку користь хотѣли бюрократи придбати Россії въданьемъ послѣднаго указу. Чайже нынѣ не єсть вже тѣни, що Україна єсть Україною, що она вриває послѣдній признаки народної съ Великороссією спѣльности, що хоче бути и буде сама собою. Та струя єсть такъ рвуча, що навѣть приборами тутешної адміністрації годѣ єї спинити. На яку цѣль, доптоючи наєс (Поляковъ), тымъ самимъ скрѣпляє она силнѣшого ворога? Стоячи на становищіи россійского мужа державного, належало-бы якъ-разъ скрѣпiti крихтотку елементъ польський, а ки-нуши межи наєс (Поляковъ) и Русиновъ підпалъ до невгоды, правити Україною підъ девизомъ: diuide et impere“.

На другомъ мѣсці, говорячи о „biedzie w kraju“, каже „Przegląd“, що причиною всего вла въ Галичинѣ єсть лѣнивство „chłopa“, що сей хлопъ не хоче вѣроно служити панамъ, що вѣнь єсть неморальний и що на диво дивне всѣ уряды беруть его въ оборону и т. д.

Обѣ тѣ елюкубрації „Przegląd-u“ звели мы нарочно въ одно, щоби нашимъ читателямъ бѣть довгихъ короводовъ подати вѣренійкій образъ благородныхъ стремленъ и гуманыхъ поглядовъ на справу руско-українську такъ редакції самої якъ може и благородныхъ основателівъ сего наймолодшого товариша польской прасы въ Галичинѣ. Мы могли-бы навѣть лишити тѣ елюкубрації бѣль коментаря, бо и слѣпый добавить въ нихъ

країній обскурантизмъ, середновѣчну кастовѣсть, г҃дку несовѣтнѣсть, рафиновану влобу и — великий талантъ денунціаторскій. Але въ виду того, що реченій недолѣтокъ прасыстоїть дуже близько до певнихъ всемогучихъ сферъ въ нашому краю и высказане нимъ міжнѣ о Русинахъ має бути інструкцією для другихъ органівъ польской прасы, тоже годѣ намъ вбuti его самимъ приврѣніемъ, а мусимо поневоли ширше съ нимъ потолкувати тымъ бѣльше, що сей недолѣтокъ при родахъ своихъ мавъ строгій наказъ: „Moskwy nie drażnić, o Rusinach milczeć“, а мимо того підшовъ на быстру воду.

Що до справы, будто причиною економичнїї бѣдъ въ краю єуть лѣнивство и другій пороки нашого селянина („chłopka“), мы отповѣмо „Przegląd-ovi“ короткимъ уступомъ въ розправки дра Генр. Яснѣнського, помѣщеної въ „Gazetѣ Nag.“ въ лютомъ с. р. підъ титуломъ: „Tedy droga“. Подакуши основно обдуманій причини паденя бѣльшихъ имѣній въ Галичинѣ, каже ш. авторъ межи другими слѣдуюче: „Urządzenie dworu rozprzynamy od... gościnnych pokoi, stajnię gospodarską zaopatrujemy najpierw w konie... cugowe, zalożenie ogrodu rozprzyna się zwykle od... udekorowania zajazdu gazonami i kloniami, przyjacie zaś służby solwarznej roozupnemu od... kucharza. Szeregi służby składają: 1. Lokaj. 2. Chłopiec kredensowy. 3. Kucharz. 4. Kuchta, 5. Farman. 6. Chłopiec stajenny. 7. Kucznica. 8. 9. Dwie dziewczki służebne. 10. Panna służąca. 11. Pokojowa. 12. Stróż. 13. Ogrodnik. 14. Ogrodniczek. 15. A jako piętnasta figura jona Szwajcarka. Dalej utrzymujemy do własnego użytku czwórkę do wyjazdu, wierzchowca, parę na rozjazd, woziwodę — razem ośm koni. Na szarym końcu tej czerwonej dworskiej stoi niezbendny — Moszko, który po latach kilkunastu najczęściej pierwsze zdobywa miejsce“. Слова тѣ не потребуютъ близшого поясненія и мы лишили ихъ редакції „Przegląd-u“ до медіатції на теперѣшну чотирьдесятницю, а зваживона бѣдzie dusza twoja!

Друга рѣчъ що до того, „що уряды беруть всюди хлопа въ оборону“. Тутъ вдається поповнила редакція „Przegląd-u“ не лишь простий lapsus calami, але марикованье таке высказане прилюдно и такъ позитивно не толькъ уймає чести основателівъ „Przegląd-u“, але свѣдѣтъ о великій деменції самої редакції. Се не lapsus a collapsus! Хибай що редакція бажає въ душі своїй повороту сихъ „добрыхъ часівъ“ коли „chłopka“ судили

панські трибуналы. Но, то вже tempi passati и piissima desideria!

Найважнѣйшою тачкою елюкубрації „Przegląd-u“ єсть однакоже для насъ поглядъ его на справу руско-українську. Редакція поїстила допись въ Кіевѣ бѣль всіхъ примѣтокъ зъ своїхъ сторонахъ, то и годиться имовѣрно въ цѣlosti съ средствами, якъ пропонує ви кореспондентъ россійскому правительству, щоби винищити всяке національне жити України. Головна мысль пожеланьихъ амїнъ, якъ мали-бы наступити на Українѣ, лежить въ тѣмъ, щоби россійске правительство скрѣпило елементъ польской на Українѣ, тымъ выкликало вражду межи Русинами и Поляками и оттакъ панувало надъ обома елементами підъ девизомъ: divide et impera. Оғь чи не гарний махіявелиамъ та якъ любо звучить та теорія въ устахъ сына wolnego narodu! Покорюєсь самъ, наставлю свои плечи підъ тяжкій удары плетнѣ, въ порось буду човгатись, только щобъ мому брату не було лѣаше. Бі, я ще поможу вамъ, mili bracia z nad Newy, давити того Руцина-сепаратиста, котрый хоче бгорватись бѣть васть, бо то страшнѣйшій ворогъ чимъ я покривиль, вѣрнопреданый вашъ слуга! Я часомъ револтуваю, но але тепер вже божусь, що не буду... Оғь якъ гадки мелькнули въ головѣ кореспондента на видъ реченого указу въ 27 грудня 1884. С-ї фактъ стоить того, щобъ его не забути. И якже помирить тепер редакція „Przegląd-u“ ту теорію съ окликомъ: „Wolni z wolnymi“? Оғь скажѣмъ себѣ правду. Розвой малоруского елементу чи на Українѣ, чи тутъ въ Галичинѣ вамъ, панове, не понутрутъ: solejo w cѣ. Народъ рускій розбудивався, повстає въ довговѣкового сну, протирає очи, бересь за науку, за працю коло свого економичнаго быту, иде нивнѣмъ крокомъ въпередъ, свѣдомый своихъ Божихъ и чоловѣчихъ правъ, вѣрить въ свою культурунну мисію, оперту на гуманності, любови и поступі, вѣрить въ свою лѣашу будучись.. а вы бажаєте спинити его для власного интересу та ще и не національного, а чисто матеріального и то интересу матеріального колькохъ одинице. И для сего то интересу деаунціюете въ всю Україну передъ правительствомъ россійскимъ і политичній сепаратизмъ.

Але правда, такимъ органамъ якъ „Rzeczy“ се не першина. Не інакше бо робили въ шѣстдесятыхъ рокахъ заразъ по смерти Шевченка. Тогда на устахъ подбінныхъ вамъ органівъ веневіли ваєдно слова: Гайдамаччина,

Колівщина, Гонтовство, Умань и т. д. Та ще було тоды сказано, що Україна конспировала съ вами въ 63 р. И винесла Україна тяжкій ударъ підъ той часъ, и зборонено її въ рѣдній мовѣ розвивати дальше свою письменність. А ви оттакъ умывали руки водою Пилата и плакали надъ нещастемъ племеннихъ братвъ аль-надъ Днѣпра-Славутицѣ и горнули ихъ медоточными словами до себе та ще и нынѣ плачете слезами алигатора надъ указомъ, зборонившимъ выдавництва рускіхъ на Українѣ.

Толькоже Україна є и не въ гадцѣ сепаратизму політичній и мы не потребуємо марнувати словъ, щоби ить звинити передъ ихъ правительствомъ. Оғь часдьвь Мазепы нема и слѣду въ історії України про подобній замѣненія, а бѣть сего часу минули лѣта Наполеона I, були полки 31 року и крамолы въ 46 и 63 року. Гірка се правда, але правда!

Рускій інституты дѣвочій.

Въ винованию руского жіночтва, сенай наїговнѣйшою підставы всякого жити народного, зробленой вже першій початокъ. Мазмо вже два інституты дѣвочій — у Львовѣ и Яворовѣ — дасть Богъ стане и третій въ Перемышлі. Ми поступаемо — хоче новові — на передъ; лишь црацѣ и црацѣ на рѣдній нывѣ, на народнѣй рускій грунтѣ въ передъ нами сьвѣтла будучість! Ось образець сегорѣчного розвою тыхъ крѣпостей, якъ сей галицька Руся ставляє:

Іспытъ въ дѣвочій інститутѣ иночинъ Ч. св. ВВ. у Львовѣ. Въ пятницю дні 13 с. м. по полудній отбувся курсовий испытъ учениць руского інститута дѣвочого у Львовѣ, стоячого підъ управою іночинъ Ч. св. В. В., а результатъ его, о сколько се въ загаль можна побачати зъ публичного испыту, вищає дуже добре. Ми жемо се не лишь зъ власного переконанія, але повторяемо та-жо и поглядъ тыхъ численныхъ гостей, котрый будто зъ интересу власного, будто лишь зъ цѣкавості були присутні на испытѣ и пильно приолучувалися отповѣдямъ інституту. Призначано въ загаль, що учениць отповѣдідало далеко певнѣйше и смѣлѣйше, якъ на вгорочнѣихъ испытахъ и виказували въ загаль бѣльше знанія. Причина сего лежить може въ тѣмъ, що цвѣ наука сего курсу була обніята въ бѣльшу систему якъ второї, коли ще зъ рѣжнѣихъ причинъ трудно було всему зарадити и все зло усунути. Сего року доперва показуєся, въ якій мѣрѣ інститутъ поступає а дасть Богъ, то буде и дальше та-жо поступати и чимъ разъ красще розвиватися, доки не зайде становище, якъ такому інституту се-редъ руского народу занять подобає. До сего однакоже не досить лишь старань самов управы інститута, але потріба ще въ першомъ рядѣ и помочь тыхъ родичвъ, що отдають свої дѣти до сего інститута, а оттакъ и помочь — хочь бы

лісъ они зъ турецкої та нѣмецкої неволї, и згромадились въ одну федеративну спільну підъ рукою россійского царя, але такъ, щобъ кожде славянське племѧ жило по овонимъ звичаямъ и мало автономію.

Въ той часъ крѣпацької неволї и опѣкі надъ убійствами громадкими жити здавалося вже надто преступнимъ и тѣ, що люде розмовляли и бѣкалися про овѣтъ та волю, а тутъ що по доносу якогось студента Петрова и пана Юзефовича (тогдѣ бувъ помочникъ попечителя кіївського учебного округа) выходило такъ, що нѣбыто українській патріотъ згромадились въ якесъ по-тайнѣ товариство и замышляли щось дуже нещіє, хочь, якъ запеваніе Костомаровъ, спровадишого товариства не будо, громадка жила только думками и мѣркувала про те, якимъ по-бытомъ провести свої думки въ інтелігенцію.

Судили ихъ такъ зваными „административнимъ порядкомъ“, с. в. не судів, а урядъ політичній. Якій се бувъ судъ, видно хочь бы зъ того, що Кульша на прикладъ винуватили, нѣбыто бѣль хотѣвъ отбрати Україну въ Москву.

Кульша на прикладъ винуватили, нѣбыто зробилися гетьманомъ, а се винували зъ того, що бѣль на якомусь листу до свого пріятеля підписався „рукою властною“, такъ, мовъ, якъ колись підписувались гетьманы, а що до тогого знайшли у него до якоись книжки малюнокъ, де була намалювана козацька голова, підъ нею шабля турецка, на головѣ орелъ въ ділову очі зъ лобу, а зъ-за могили серпомъ підбивою мѣсяцъ. Се бувъ — якъ каже Кульша — образъ козацької боротьби съ ворогомъ християнства музулманствомъ, а судівъ зробили зъ сего малюнку образъ Россії, що въдівобула Українѣ очі. Гірше всѣхъ покарано Шевченка, у котрого

го при трусацької знайшли поему „Сонть“ и другій недрукованій поезія. Его скопили саме тогдѣ, коли бѣль за для малюрокъ науки лагодивъ хакати въ Італію, довоно мордували въ крѣпости, а потомъ зголили въ Москвѣ и заслали ажъ въ Ороку крѣпость, а далѣ вырядили въ Саратовъ. Навроцькій виходивъ въ крѣпости два мѣсяці, потімъ півъ року въ острозѣ, и засланы були въ Елагубу. Кульша скоплено въ Варшавѣ саме тогдѣ, коли бѣль налагодивъ хакати за кордонъ, куды посыпала его Академія за-для науки славянськїй. Его вицьжали въ крѣпости два мѣсяці и запровадили въ Тулу. Такъ само и всѣхъ іншихъ порозоювали въ далекій кутокъ Москвиши на підневольне жигье. Окремъ того въмѣстъ Українції, засудженнимъ по сому дѣлу, заборонено було писати и друкувати свої творы, заборонено було вчити въ школахъ, а Шевченкови на-зять и малювати заканон.

Такъ то найкрасшій и найдужшій лагературний силы українській музоби на довоно замокнута. Кульша довгъ и на вілі вже не мавъ права нѣчого друкувати и музоби ховатись підъ поевдомъ „Николая М.“ Костомаровъ, здогада, зовсімъ нѣчого не появивъ зъ своїхъ писаній ажъ до 1857 року, коли почавъ друкувати „Богдана Хмельницкого“. А про Шевченка — то нѣма чого й казати. Въ овонихъ листахъ до пріятель вінъ не разъ жалувавъ на те, що ему заборонено писати (Чалый „Жизнь и проповѣдь Т. Шевченка“, стор. 66 и 69.) и музоби ховати въ холівъ маленьку книжечку, куды пишаки зачинувавъ свої безсмертнії поезії. Навѣть и въ ту годину, коли вже всі сподівались скорого възвolenia Шевченка зъ неволї, и тогдѣ не можна було нѣчого друкувати съ его іменемъ, такъ

що Кульша, друкуюча въ 1857 роцѣ въ овонихъ „Запискахъ о Южній Русі“ олавну поему Шевченкову „Наймічка“ музобъ вигадати цѣлую байку, що се поема якогось незвѣдомого ему автора що нѣбы то єнь знайшовъ єн въ альбомѣ якоись панючки.

Історія кіївскаго товариства мала ще и ту вагу на долю українського письменості, що діяліць писателі, мабуть наляканій такою халепою

ДОПИСИ.

36 Львова.

лишь моральна — цѣлого краю. Институтъ сей стоитъ о власныхъ силахъ, безъ всякихъ фондовъ и лишь покровительствомъ Его Преосв. еп. Сильвестра и помочею „Народ. Дому“, а вся наука опочивае въ рукахъ первостепеныхъ силь учительскихъ, бо въ рукахъ майже выключно лишь самыхъ профессоровъ руской гимназіи и другихъ учителевъ Русиновъ, що зовсѣмъ бесплатно жертвуютъ свои труды для института. Въ институтѣ было сего року всего лишь 33 ученицъ, отже значно менше якъ второкъ. Причина сего лежить въ тѣмъ, що вже съ початкомъ року школьнаго зарлдъ института оголосивъ, що має лишь мѣсце на 40 ученицъ за-для браку отцовскаго фонду. Вотупило отже съ початкомъ року школьнаго 36 ученицъ, а коли опосля колька занедужало, або задля іншихъ причинъ мусѣло зъ института въ часѣ курсу выступити, лвились отже лишь 33 ученицъ. Мусимо тутъ ще зазначти, що институтъ поступае не лишь подъ взглядомъ самой науки, але такожь и подъ взглядомъ веденя и выхованя позашкольного, домашнаго. Що подъ симъ взглядомъ было злого и небтправднаго, то направлено, а надзбръ постоянный и выхованье повѣреныхъ институтови дѣвчатъ лежитъ теперь въ рукахъ, котрй певно институтови лишь честь принесуть. На дальшій доказъ

VI. Отзначилися: Саламонъ Ольга, Стефанія Лавровска, Рожка Ольга, Кордасевичъ Марія; першій стел. получили: Ганкевичъ Егенія, Копыстянська Евгенія, Барвіньска Ольга, Чемеринська Марія, Дорожинська Олімпія. — Кляса VII. Отзначилися: Долинська Анна, Фолюсевичъ Марія, Захарська Ванда; першій стел. получили: Кульчицка Олена, Долинська Клементина. — Мусимо тутъ ще згадати про ручній роботы институтокъ, котрыхъ и сего року богато и дуже гарныхъ було выставлено. Особливо впадали въ очи дуже красній подушки роботы панночокъ О. Саламонъ, К. Саноцковъ, Е. Цѣпановской и Е. Бѣлинської; диваникъ Е. Копыстянської; запаска шихомъ на народный ладъ вышивана роботы М. Чемеринської; ранный строй жѣночій на народный ладъ и богато вышивавъ заполочею на народный ладъ; капа гачковои роботы А. Долинської и богато другихъ дуже красныхъ а при тѣмъ и трудныхъ роботъ. — За всѣ тѣ успѣхи института належитоя лишь щира подяка въ першомъ рядѣ тымъ, що институтъ сей основали, а головно покровителеви его Преосв. еп. Сильвестру, а оттакъ настоятельцѣ института иноскини ч. св. В. В. Марія Янушевской и всѣмъ учителямъ и учителькамъ, що съ самопожертвованьемъ посвячали для института свои труды.

трама, зъ которыхъ каждый буде мочь довѣдатися такъ о правилахъ школьніхъ и домовыхъ, при- писанныхъ для институтокъ, якъ и о результатахъ науки, условіяхъ принятія и т. д. Що два мѣсяцѣ будутъ такожь родичамъ и опѣкунамъ розсыла- тися письменній повѣдомленія о поступахъ и по- веденю ихъ дѣтей чи повѣреныхъ ихъ опѣцѣ ин- ститутокъ. Заразомъ съ тымъ улъпшеннями одна- кожь будутъ и ставитися тѣ вымоги отъ роди- чевъ, щобы они больше якъ доси додержували часъ приписаный для науки ихъ дѣтей и тымъ самимъ приходили институтови въ помочь. Але перейдемъ теперь до самого испыту. Мы вже оказали, яке враженіе въ загалѣ зробивъ сей испытъ. Зъ поодинокихъ предметовъ подносили лишь дуже хороши отповѣди зъ религії у всѣхъ клясахъ, а оттакъ зъ языка руского и польскаго, зъ математики въ клясахъ III и IV. Отповѣди зъ нѣмецкого языка въ клясѣ четвертой були та- кожь отповѣдно до вѣку ученицъ и вымогъ школьніхъ присобѣ добрѣ. Найкрасше же отповѣдали ученицѣ клясъ V, VI и VII въ географії, физики, исторії всемірной и исторії природы а именно зъ минералогії и зоології; отповѣди поясню- вали самі такій практичній рѣчи, що и для гостей пріятно було ихъ послухати. Зъ языка руского и литературы заявили особливо ученицѣ зъ кля- сами VI и VII повне вананье. По испытѣ зъ поодинокихъ предметовъ слѣдували ще продукції гры на фортепіянѣ и спѣву. Годъ тутъ надъ сими продукціями разводитися; скажемо лишь, що за- для спізненої поры — испытъ продовжався ажъ до 7 год. вечеромъ — продукції сї не могли знати вловнѣ образъ поступу а продукція въ спѣ- ву хорального мусѣла таки зовсѣмъ отчасті. Ре- зультатъ клясификації бувъ слѣдуючій: Кляса II. Першій степень получили: Медыцка Викто- рія, Туркевичъ Олена, Танчаковска Евгенія. — Кляса IV. Огзначилися: Сембратовичъ Иванна, Ганкевичъ Александра, Огоновска Олена, Дома- никъ Стефанія, Цѣпановска Евгенія; першій степ. получили: Хойнацка Евгенія, Мартинець Марія, Соблянська Наталія, Чачковска Ирена. — Кляса I. Огзначилися: Саноцка Клявдія, Билинська Александра, Левицка Катерина; першій степ. полу- чили: Билинська Евгенія, Михалевичъ Наталія, Бихалевичъ Ольга, Малецка Мирослава. — Кляса

— Испытъ въ дѣвочомъ институтѣ инохинъ ч. св. ВВ. въ Яворовѣ. Трохи отмѣнно якъ у Львовѣ от- бувся испытъ въ дѣвочомъ институтѣ въ Яво- ровѣ. Тутъ, якъ намъ доносять, не було властиво испыту тѣсно наукового, бо сей застушила сама лишь клясификація але по клясификації на за- ключеніе курсу отбулося торжество въ котрому институтки виступали съ декламаціями и про- дукціями музики и спѣву. Торжество закончила за- бава. Конецъ куроу и єго торжественне законченіе отбулося въ яворовскому институтѣ дня 15 с. м. и ось якъ намъ о нѣмъ пишуть: „Що лиши гостѣ заняли въ сали мѣсця, якъ вже и входять ученицѣ парами, молодши на передѣ а старши за ними. Вже саме ихъ появленье робить добрѣ враженіе. Больша половина ихъ майже лиши въ народныхъ строяхъ: тая українка, тамта гуцулка и т. д., а строй робленій дуже працѣвito и послал взорцѣвъ народныхъ. Розпочалися деклама- ції. Мимо волѣ мусѣвъ чоловѣкъ зъ вдоволенія усмѣхатися якъ тѣ малі щебетухи. Українки по- важно и серіозно отдавали свою рѣчъ однай по руски, другай пѣ нѣмецкай а іншай знову по поль- скі. Рускій декламації були: „Пчола и голубъ“, „Сестра“ (Федъковича), „Могила Святослава“ (Н. Устілновича), „Створитель“, „Св. Іоанъ Еванге- лієвъ“, „Третій Май“, (того жъ самого автора) и „Родна хата“. По декламаціяхъ наступила гра на фортепіянѣ а оттакъ сольовий спѣвъ при фортепіянѣ и спѣвъ хоровий а всѣ продукції виступали дуже добре. Підчасъ продукції мали гостѣ случайностъ оглядати такожь численній роботы ручній инсти- тутокъ, на котрой зарядъ института дуже велику кладе вагу. Торжество закончилося танцями а дѣвчатка и не почулися, коли ихъ покликано до гербаты. — Клясификація институтокъ виступала якъ слѣдує: Кляса II: Огзначилися: Дыгадале- левичъ Елеонора, Козакевичъ Марія, Ганкевичъ Олена, Лесинська Антонія; степень першій полу- чили: Подолинська Софія, Чапельска Зеновія, Сер- ватка Марія. — Кляса III. Огзначилися: Дуткевичъ Юлія, Козакевичъ Ольга, Тимкевичъ Ната- лія; степень першій получили: Рекъ Стефанія, Ганасевичъ Стефанія, Сиротинська Мальвина, Кор- пусъ Людвика. — Кляса IV. Огзначилися: Па- сечинська Евгенія, Шиховичъ Р., Куманецка Ван-

ньскихъ патріотовъ, не вбачавъ ще тогдѣ великои шкоды отъ українського письменства и не заборонявъ моя. Такъ и посля 1847 року трохи не що року ювалися українські книжки, а въ 1849 роцѣ були навѣть надрукованій „Проповѣди Гречулевича“, дозволеній и духовною цензурою, котра еперь, якъ вѣдомо, зовсімъ не шукає на свѣтѣ. Тожій „Святого письма“ на українській мовѣ. Але въ той часъ цензура для всѣхъ писа- сялъ въ Россії була дуже тяжка, а цензур- ний урядники памятаючи недавну сумну исторію іївскаго товариства, ще й більше важкимъ ду- комъ дыхали на українське письменство. Такъ на прикладъ зборникъ Метлинського „Южнорус- скія народныя пѣсни“, що бувъ поданий въ цен- зуру ще въ 1847 роцѣ, цензура переглядала цѣ- льосенькихъ сѣмь лѣтъ и ажъ въ 1854 роцѣ ледви- їшуютила его на свѣтъ Божій. (Украинець : „Лите- атура россійска, українска, великоруска и га- лицка“ въ „Правдѣ“ 1874 р., Н. 2, ст. 64.) Отъ п. Щоголева я чувъ, що Метлинський въ 1850 роцѣ давъ до цензури якійсь литературный збор- никъ українськихъ поезій и оповѣдань, мѣжъ якими були поезії и п. Щоголева. Зборникъ ей тинявся по цензурѣ щось два чи три роки, якъ вернули его, то трохи чи не половина сего було повыкидано. П. Щоголевъ памятає, що де толькo згадувалось про „волю“, або де авѣть просто було слово „воля“, — то скрбъ горчавъ тамъ цензорскій „млынокъ“, якъ каже. Щоголевъ, себѣ-то було на-окрестъ перечер- нено цензурою яко недозволене, безъ разбору авѣть, якъ и до чого мовилось тамъ про ту бѣ- олашну волю, хочь-бы рѣчь була про коня „на оли“. Такъ и не судилось Метлинському выпу- тити на свѣтъ оскублений цензурою зборникъ.

да, Рекъ Щасна, Менциньска Мелянія; степень першій получили: Була Олена, Думинъ Рослава Мацѣевска Людмила. — Кляса V. Отзначилися: Ганасевичъ Володислава, Алиськевичъ Юлія, Констанція Кульматицка, Куманецка Ольга, Масюкъ Олімпія; степень першій получили: Лопушанська Олімпія, Весоловска Олена, Фрайндъ Олена. — Кляса VI. Першій степень получили: Черкавска Северина, Породко Стефанія. — Кляса VII. Отзначилися: Краусъ Софія, Ольшанська Мальвина, Желеховска Емілія; степень першій получала: Думинъ Стефанія. — Кляса VIII. Отзначилися: Мацѣевска Антонія и Лѣсінська Емілія.

Подаючи се до прилюдной вѣдомости, не можна не признати зарядови института великов старанности около веденя воспитанниць и знаня въ выхованю. Напередъ старається зарядъ завоїгды о отповѣдній силы учительской, такъ що вийшовши зъ заведеня воспитанниць пріймаються охотно всюды до школъ публичныхъ, а то для того, бо переконалися, що воспитанниць роблять въ тихъ школахъ дуже добрій успѣхи. Однакъ не лишь въ школѣ, але и поза школою дѣти суть старанно ведені. Щодня майже теперь співають въ своїй церковци подчасъ службы Божої, а въ дома на- ука праць, чистоты, порядку видна на кождомъ кроцѣ. Кожда воспитанница має свій день, коли есть господинею и має старатися, щоби всюда и все було въ ладѣ. Тымъ то заправляються молоди господини до заряджуваня цѣлымъ домомъ. При томъ всѣмъ дѣти суть здоровій, веселій и щасливій! Найлѣпшимъ же доказомъ доброго веденя инсти- тутиста есть число самихъ воспитанниць — теперь есть ихъ 32 — бо родичъ видячи, що при такъ приступнихъ цѣпахъ удержаня ихъ дѣти роблять отличній успѣхи, охотно ихъ тутъ отдаютъ. Мы отже бажаємо зарядови, щоби и на дальнє испы- ты виходали такъ коректно.

Звычайно, что при такихъ обставинахъ украинское письменство не мало нѣякои силы до росту, дарма, що тогдѣ, якъ бачимо, не було ще змоги заборонити українську мову.

ДОПИСИ.

Зб Львова.

Въ „Академичнѣмъ Братствѣ“ видный сего року рухъ невычайный, который будъ-що будъ-
сть певною ознакою нового разбуджающагося
житя. Съ покликомъ „Живый живе гада“
въумѣло оно, що такъ скажемо, подхопити мо-
ментъ даной хвилѣ и стало сегорѣчныхъ мя-
сницъ беъ сумнѣву осердкомъ рускои акаде-
мичнои молодѣжи. Згаданій своего часу въ
„Дѣлѣ“ вечерницѣ (числомъ 3), вечерокъ въ
день ювилея нашего писателя Конисскаго, а
въ конди три вечерки съ танцями, устроеній
въ комнатахъ „Бесѣды“, що тѣшилися такою
популярностею: ось живы факты, котрѣ ста-
нутъ за живу мозу. Та нехай на сѣмъ мѣсци
буде вѣльно намъ подати коротку згадку про
внутрѣшне житье и дѣяльность сего товари-
ства академичнаго. Маємо ту на гадцѣ духове
житъ членовъ „Братствѣ“, на доказъ котрого
позволимо себѣ подати отчты, держани въ
товариствѣ. Конечно, що намъ прійдеся тутъ
обмежитись лишь на самомъ вычисленю заго-
ловковъ, котрѣ подаемо въ порядку, ткъ поо-
динокї отчты по себѣ наступали. 1. Огчить
на засѣд. Кружка етн.-статистичнаго „Дума
про побѣгъ Самбила Кушки изъ турецкой не-
зольѣ — и якій есть историчный початокъ сей
умы?“, читавъ Яр. Романчукъ; 2) отчить
на 2-дмъ засѣд. Круж. етногр.-статист.: „Дур-
ный Иванъ въ повѣсткахъ руского народа“,
читавъ Ир. Калитовскій; 3) отчить на сходи-
ахъ научныхъ: „Одинока въ свомъ родѣ
аменица“, сатира, чит. Кир. Трилѣвскій; 4)
отчить на сходинахъ научныхъ: „Магометъ
Хадиза“, поема П. Кулѣша, ровбѣръ критич-
ный, чит. Евг. Козакевичъ; 5) отчить на засѣд.
руж. етногр.-статист. „Про систематичне вби-
анье этнографичныхъ матеріялѣвъ“, читавъ
Л. Лукашевичъ; 6) отчить на сходин. наук.
Суспѣльность“, ровбѣдка посля Руд. Игє-
инга, чит. Несторъ Яворовскій; 7) отчить
на засѣданю круж. етн.-статист.: „Анализа си-
рийской пѣсни весельной“, чит. Колесса.
о поданныхъ тутъ належить дочислити ще
отчты держани въ семинари для вправъ въ
рускои исторіи на университетѣ, пôдъ умѣст-
нымъ веденьемъ дра Ис. Шараневича, котрый
систематично переходитъ всѣ періоды рускои
исторіи, раздѣляючи студентамъ рефераты.
усимо на сѣмъ мѣсци поднести ревнѣсть на-
шаго Вл. историка и готовѣсть, съ якою удѣ-
ле днѣ найохѣнѣйше потрѣбнї книжки якъ
автописи, жерела и т. д. своимъ ученикамъ.
отчты сї держани выключно членами „Акад.
ратства“ суть слѣдующі: 1) отчить про „Лѣ-
писи Вел. княж. Литовскаго и Шимойтско-
“ (рефер. посля дра Шараневича) читавъ
Гефановичъ. 2. Огч. про „Посельство до па-
жа Рымскаго Сикста IV“ дѣ духовенства
княжатъ и пановъ рускихъ З Вальна 1476
“ (реф. посля А. Петрушевича), чит. Иванъ
Рійма. 3. Огч. „Битва на Кулыковомъ полі
1380“ (посля „Лѣтоп. скороченої“ и М. Ко-
мара), читавъ Ир. Калитовскій. 4. Отч
ѣчъ про памятники судебнo-дѣлового пись-
нства въ XIV и XV вѣкѣвъ (посля Як. Го-
вацкаго), чит. Евг. Фалиповичъ. 5. Огч.
Справоуданье зъ Дашкевича монографіи: „Да-
ло Галицкій“, читавъ Евгеній Козакевичъ.
були-бы отже плоды духоваго руху сего-
чного въ „Акад. Братствѣ“. Нотуемъ ихъ
тъ для того, бо вважаємъ ихъ найлучшимъ
казомъ „живого житя“ — дѣла. Facta lo-

правъ выдавнищва русскаго
спѣвашника

держуемъ отъ Вп. о. Виктора Матюка слѣд.

ючу отозву:

Родимцъ! Кому неизана слава и сила ской пѣсни? Заслужила она собѣ на прѣль и у нашихъ народовъ намъ несоплемене-хъ, а мотивы нашихъ народныхъ пѣсень сиваются найглавнѣйшіи композиторы до сво-въ безсмертныхъ творбъ музичныхъ. Для съ Русиновъ есть она беконечно болѣши-ги, бо ставши въ нерозлучною подругою жи-нашои, въеднала намъ славу ту, щѣсть числить нась до наибольше спѣволюб-хъ народовъ а яко веркало щастливыхъ та-зидныхъ хвиль жизни минувши, сталаси въ найдорогоцѣннѣйшимъ нашимъ скарбомъ. вагальному розвою житя нашего народного соке становище займає пѣснь наша, бо еи-ли звуки загрѣваютъ нась до дѣла и пра-Любовь до спѣву и до его плеканя вама-съ у нась съ каждымъ днемъ, а доказомъ о суть у нась ново позакладаніи хоры при-кважъ, читальняхъ, по селахъ и мѣстахъ. я ихъ розвою и ще болѣши захоты треба-ть прїйти въ помочь. Нема у нась потрѣб-хъ подручниковъ до спѣву, а бѣгатъ на-ныхъ пѣсень и творбъ музичныхъ на-хъ композиторовъ лежать въ манускрип-тъ майже безъ ужитку. Ты перлы руской вы станутся великою подпорою для нашихъ бовъ сельскихъ и мѣщанскихъ, захотою спѣву у молодежи руской и будутъ дока-ть поступу на поли музичномъ, коли по-яется друкованій въ кругахъ нашихъ. — дписаній взяли собѣ за задачу, занялись вѣ-ннемъ и выдрукованьемъ тыхъ пѣсень и нихъ подручниковъ, потрѣбныхъ до розвою дого спѣву и въ протягу 10 мѣсяцівъ по-ется 1 выпускъ нашего выданія. Боянъ“

т. е. зборникъ рускихъ квартетовъ для мужскихъ хоровъ въ обемѣ пяти аркушівъ ликой шѣснадцатки въ партитурѣ зброшурный, въ друкарнѣ Ст. Р. Піоанткевича въ Перемышли. Зъ початку будуть помѣщены сюжеты а по нихъ слѣдувати будуть найзанятнитші творы нашихъ рускихъ композиторовъ. Предплата на 1 выпускъ „Бояна“ вносить вразъ съ пересылкою 1 зр. 20 кр. Цѣна по выдрукованю значно поднесеся. Чѣо сердце бѣе горячо для справы народнои, для славы руской пѣснѣ и народа зволить намъ прінять въ помѣщь такъ съ добровольными жертвами на ту цѣль якъ и съ предплатою на 1 выпускъ „Бояна“, котораго 1 аркушъ вже печатается въ Перемышли. Жертвы и предплата належить посыпать або впростъ на руки Матюка або посередствомъ рускихъ газетъ выходящихъ у Львовѣ. Всѧкй жертвы и предплата оголошуватись будуть въ газетахъ. Словняючи лишь обовязокъ нашъ въ поданіи помочи валоженымъ хорамъ, маємо повну вѣру, що гадка наша радо буде принята рускими сердцями и що кождый по своїй силѣ подастъ помѣщну руку до осягненя нашей цѣли.

Викторъ Матюкъ, въ Маковиску п. Ярославъ
Максимъ П. Колко, сотрудникъ въ Перемышли

ПЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Зъ рады державнои) Министерство рóла предложило на заоѣданю рады державнои 19 с. м. проектъ о ужитю вставлевогшій разъ до сегорбочного бюджету фонду ме- аційного. Межи догычными позиціями естъ и сума 2248 зр. призначена для Галичини, тоущене багонъ коло Ниска, оттакъ 5762 зр. осущене багонъ въ повѣтѣ рудецкому, 520 яко одноразовый датокъ на урегульованье по Чернявки и колька ще другихъ позицій въ самой цѣли для захѣдной Галичины. Зъ дру- го предложеніе замѣтне есть предложеніе о засловленю дѣяльности судовъ приояжныхъ въ котарскомъ въ Далматіи. — Министер- овль бар. Пино отпоеѣдавъ на интерпеляції Викгофа въ справѣ фальшованія знаковъ фі- ныхъ на отирійскихъ косахъ и заявивъ, що зумѣвшіося съ министромъ дѣлъ заграничныхъ сольствомъ въ Берлинѣ поробивъ отпоеѣданіе у нѣмецкого правительства, чтобы забезпечить домашну индустрію бгъ шкоды. Зъ порядку реферувавъ пос. Линбахеръ въ спра- ткового кредиту на карне заведеніе въ Сп- авовѣ. Законъ сей принято въ другомъ чтаню безъ дебаты. Пос. Коронаніа пришѣ поставили при конци засѣдання внесены для верифікаціи выборовъ до рады державы бувъ заведеный окреимый трибуналъ. Трабу сей мавъ бы складатися зъ членовъ найви- трибуналу, трибуналу державного и трибуналу адміністраційного. Внæсенье се подписано и деякіи члены клубу сполучено лѣвца (Судьба закона о соціалистахъ.) У дра Ра- явилася була 17 с. м. депутація ческаго гнаковъ и прооала его, щобы такъ бнъ, яко посолы въ радѣ державной постарались от- цалата законъ сей бгкинула. Огновѣдающа- тація, дръ Ригеръ заявивъ, що законъ соціалистахъ ледве чи перейде що се- і. и, а коли-бы и перейшовъ то съ такими

и, а коли бы и перешовъ, то съ таким
ами, що первѣстне его значеніе дуже ось-
п. Централістична праца выкористує сю бѣ-
ль по своему и доказує, що слаба надѣя-
леніе закона о соціялістахъ ще сеи себі
лишь однімъ наслѣдкомъ бѣльше побѣд-
ученої лѣвицѣ. — Законъ о соціялістахъ
пувъ однакожъ вже по частинѣ свою цѣль, по-
ль деякій роботницкій товариства уважали
звѣднѣйше, щобы они самi розвязалися въ
ся законови виємковому.

(Зъ клубовъ парламентарныхъ.) Дня 18 булися засѣданія всѣхъ клубовъ парламентарныхъ. Пополудни того дня отбулося засѣданіе у правого центрумъ а вѣчеромъ засѣданіе: чеокого, лѣвого центрумъ, сполученіе и польскаго „коѣ-а“ подъ предсѣдателемъ гр. Грохольскаго. Въ „коѣ-а“ польскому пос. Гавзнеръ, що лишился случайно въ палатѣ подчасъ голосованія надъ новелей ежностяхъ и въ противномъ случаю будучи голосувавъ противъ внесенія Руфа.

ло до порозуміння; представитель ополч
ьвиць не подноси въ такожъ противъ осм
ови жалюзъ, оскорбивши вони бр

(Проекты закона школьного), утверждена Государственным Сеймомъ, получили вже санкцію цесаря именно: 1) Проектъ закона, на подставѣ выдаваемы постановы о урядженію публичныхъ народныхъ, а въ особенности школьніхъ; 2) проектъ закона, замѣняющаго постановы закона зъ 2 мая 1873 р. о закрытии и удерживаніи публичныхъ школъ народныхъ и об обязавку посыпания до нихъ дѣтей, явлѣніи и закона зъ дня 28 груд. 1882 р. о конфискации и закладанію и удерживанію школъ народныхъ кондѣнсаторовъ школьнѣмъ; 3) проектъ закона щ. № 15 закона зъ дня 5 мая 1873 р. о отношеніи

стану учительскими
народныхъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Англія. Лордъ Гранвиль давъ дня 19 с.
натъ лордовъ поясненя въ справахъ єги-
ї и супадьскїхъ въ Газетѣ, давъ зновъ

такъ самъ поясненія въ палатѣ пословъ. Якого рода були сї поясненія, оставляемо на познаніе розказати, тутъ лишь назначаемо, что Гладстонъ заявилъ, что Англія не може теперь входити въ жадну угоду отъ Магдемъ, позаякъ се привнесены бы въ великихъ сратахъ. Нортгортъ вѣнѣ въ парламентъ вогу въ такъ дотеперѣшнѣй якъ и макой вестися на будуще политицъ англійской въ Египтѣ и Суданѣ. Мимо того вѣсуть тогъ гадки, что тешерѣшній кабинетъ удиряется. Зъ Судану надѣшили до Лондону вѣсти, что англійской войскъ уступили въ Губату и вернулися до Абу-Клеа, въ бѣги по мѣжности пѣдуть ще дальше въ задъ до Гакдула, де есть больше воды — якъ сказано въ депешѣ, а дѣйстно, де есть слабша сила непрѣтителя. Якъ велико доносили стратегиціи было падение Хартума, есть найбѣшнѣй доказомъ, что слабы силы Англичанъ змушены вже ваздѣ уступати эти занятияхъ позицій, а Магдемъ, якъ зачувати, есть вже въ дозорѣ до Метамехъ съ 50.000 войска и мно-гими арматами.

Сербія. Недавно доносили мы, что въ Сербіи заносится на зѣму дотеперѣшнія политики оего королевства, прихильной для Австроіи и что верховодителъ сербскій хилится теперь на оторваниіи Россіи. Скорѣ лишь разнеслась вѣсть о сї зѣмѣ въ сербской политицѣ, правительство сербскѣе старалось заразъ зацеречати сї вѣсты офиціально. Мимо того однакожъ здася, что таки наступила въ Сербіи певна зѣмѣ, хочь она може ще нынѣ не признана самыи правительствомъ. По вѣй имовѣрности здася, что Сербія нынѣ хочь и не займила ще въ своей политицѣ загражничнѣй ворожежо становища супротивъ Австроіи, то всѣжъ таки саѣннона до сїи державы отали въ послѣднѣхъ часахъ дуже холоднѣ и она хилится на сторону Россіи. Се потверждже и недавнокореспонденціи до вѣденъюко, „Vaterland“ у. Въ кореспонденціи сї оказано, что на короткій ще чѣмъ передъ зѣздомъ въ Скерневицахъ, король Маланъ бувъ змушенъ пѣддати напоровы публичного мѣнія въ стануты по сторонѣ Россіи. Що опо такъ дѣйстно было, доказомъ сего было выступлєе Славойкова и его пѣцѣвъ церковныхъ въ Бѣлградѣ. Славойковъ мавъ выступати съ спѣвомъ на богослуженіи въ митрополитнѣй церкви и зробивъ свое выступленіе отъ тога зависимъ, что богослуженіе не буде правити новыи митрополитъ Теодозій, прихильный Австроіи, лишь Павловичъ, любимецъ прогнаного митрополита Михаила, воспитаніи въ Россіи. Король, пѣддающимъ сильному напору симпатіи для Россіи, приоставъ на те и самъ доказавъ симъ неѣтпѣдѣстѣсть давнои овои политики церковной. Давивало-бы же, что пре таѣ Сербію до такои симпатіи для Россіи, коли она ще недаво такъ одушевлялась для Австроіи? Се рѣчи стара якъ сѣвѣ: власній интересъ въ виду непевного положенія въ Македоніи и можливыхъ зѣмѣ на балканскомъ побѣвѣстровѣ.

Судану. Ген. Вользелъ доноситъ о катастрофѣ въ Хартумѣ пѣдь оповѣданіи очевидца, якъ сїдѣу: „Одинъ кавасъ, который четырнадцать днѣвъ тому назадъ вернулся въ Хартумъ, оповѣдае, что ворохобини черезъ зраду Фарегапаша, который отворивъ ворота мѣста, вѣшилъ до мѣста доѣдѣа для 26 сѣчня. На крикъ небезпѣчнѣства пѣшохъ бѣгъ съ своимъ паномъ, беемъ Рушди до палаты правительственой, де проживавъ Гордонъ. Тутъ застали они Гордона, который узброненъ вышошъ бѣгъ зъ палаты вразъ съ бѣсѣмъ Магометомъ Мустафономъ и 20 кавасами. Якъ разѣ, коли они вѣшили до австроійского консула, напавъ на нихъ отдельъ ворохобиновъ и давъ на нихъ одну сальву, поѣмъ Гордонъ заразъ неживымъ повалился на землю. Оба бѣгъ здася такожъ убиты. Ворохобини напали оттакъ на австроійского консула Гансала и убили его въ его власнѣй домѣ, а греко-кого консула М. Никола и одного лѣкаря взяли въ неволю“. — Кавасъ сї оповѣдавъ такожъ, что видѣвъ, якъ надѣвали па шароходы, которыхъ Вильзонъ и его товаришъ пѣли до Омдурмана.

Нова держава Конго. Межинародному товарищству африканскому удалось на послѣдокъ порозумѣти съ Португалію. Угода, въ которой обмежено спѣльї територіи, а въ которой Португалія признала товарищество за правительство сїи прихильне, подписаныи днѧ 14 с. м. обѣ презентованыи стороны въ амбасадѣ французской въ Берлинѣ, а такожъ и французской амбасадоръ бар. Куроель, позаякъ Франція выступала въ сїи спѣвѣ якъ посредникъ. Тыѣ способомъ признали вѣсъ державы европейской, заступленіи на конференціи берлинской, нову державу Конго якъ самостойну, кромѣ Туречини и Даніи, которы въ проходѣ такожъ не будуть робити жадныхъ трудностей. Конго есть що до объему четыри разы такъ велике, якъ Нѣмеччина а населеніе его выносить пѣдь обчисленія Стенлія около 35 миліоновъ жителівъ. — Скорѣ лишь обставини дозволять — а пѣдь берлинскихъ журналистовъ не треба будо вѣти на сї чекати — наступитъ организація сїи державы. Такъ отже усунена послѣдна перешкода до закрытия берлинской конференціи и се вже певно наступитъ слѣдуючо тѣждни. Такъ думаютъ по крайней мѣрѣ въ кру-гахъ дипломатическихъ въ Берлинѣ.

Рухъ въ нашихъ читальняхъ.

Читальни въ Рудиѣ. Днѧ 8 л. лютого открыто читальню въ Рудиѣ пѣдь Львовомъ, до основанія которы причинилось головно колькохъ писменныхъ молодшихъ господарѣвъ вразъ съ мѣщанскими. Однъ изъ господарѣвъ оттушилъ для

читальню свою бесплатно. Вечеромъ зѣшили ся члены читальню и запрошени зѣдь Львова гостѣвъ хоромъ академікѣвъ пѣдь управо директора п. Чиччара. Въ красно прибраной комнатѣ ви-сѣвъ на покуту портретъ Его Величества въ зеленомъ вѣнку. Зборы открыты о. Дудкевичъ широкою рѣчею, которы пояснивъ всесторонно цѣль и користи читальню и закончивъ хороши овѣдѣвъкладъ добра до ситуаций приоровленою прачтю о селянинѣ, огороднику и квонаице, въ ко-тробѣ темпого, неученого человѣка съ его дѣлами дуже зручно порѣвнаетъ съ дикою яблонкою и си нездальмы овочами. По многолѣтствѣ для Его Вел. и красномъ хорѣ: „Хто за нами, Богъ за нами!“ держать оттакъ отчѣтъ проф. Вол. Шу-хенячъ о будовѣ тѣла людового, а именно о лег-кихъ, серцѣ, проводахъ кровныхъ, значеню чорной и червоной крови, еи бѣгу по тѣлѣ и означи-чишъ, яку задачу вѣсъ та суготови части, а име-нно кровь словниютъ въ организмѣ человѣка. По-пularнѹю свою рѣчу пояснивъ въ наглядный спо-собѣ экспериментами, которымъ зѣбрани пригля-двались съ великимъ запятіемъ. Сонѣтникъ школы-нѣ о. В. Ильницкій представивъ оттакъ въ при-струннѣй формѣ оповѣданіи исторіи паденія духово-го руского народа въ минувшихъ вѣкахъ и его тешерѣшнѣе воскресеніе, а загрѣвшіи громадинъ до вытревалости на ново-образомъ полѣ, пожелавъ краснорѣчивыми словами новой читальню якъ най-красшого розвою. Проф. Гр. Вредциона говоривъ оттакъ о пяти заповѣдахъ, ведущихъ до щастя, о моральности, науцѣ, працѣ, вытревалости и о-щадности, подающи до всего оповѣданіи зѣ житѣ о-сушольного другихъ народовъ, поѣмъ инжиниръ п. В. Нагбронъ розказавъ зѣбранимъ о томъ, якъ убоги робѣтки Англіи закладаньемъ товариствъ консумційныхъ и щадницъ зѣуми дати собѣ власнѣми силами помочь въ тяжкѣй нуждѣ. Ост-точно выбрано выдѣль, а головою читальню окли-кано о. Евг. Дудкевича. Плоодинокъ отчѣтъ пере-плѣтано квартетами зѣ пѣсень народныхъ, а въ концѣ отпѣвано громадно „Миръ вамъ, братя!“ При гостинѣ, которая продовжилась до пѣвночи, подвѣшено рѣжнороднѣ тоасты и загрѣвано вза-имно до духовои працѣ.

НОВИНКИ.

Въ справѣ знесенія руского календаря доноситъ „N. fr. Presse“, что курія римска отговѣла на бѣ-жанье польскихъ епископовъ прихильни для Россіи, приоставъ на те и самъ доказавъ симъ неѣтпѣдѣстѣсть давнои овои политики церковной. Давивало-бы же, что пре таѣ Сербію до такои симпатіи для Россіи, коли она ще недаво такъ одушевлялась для Австроіи? Се рѣчи стара якъ сїи: власній интересъ въ виду непевного по-ложенія въ Македоніи и можливыхъ зѣмѣ на

бalkанскомъ побѣвѣстровѣ.

Поминальне богослуженіе. Нынѣ 21 с. лютого по заходомъ рускіхъ пигомѣцѣвъ отгправилось богослуженіе за душу бл. п. Евгения Желеховскаго въ тутешнѣй церкви семинарицкой. Латургію от-служивъ самъ Вир. о. ректоръ Бачинській, а пас-раостає Вс. оо. Дольницкій, Др. Комарницкій и Гробельскій при асаѣтѣ алюминію. Пигомѣцѣ сердечно дакуячи симъ любымъ своимъ настоѧтели-ямъ, що радо вдоволи ихъ прошеню, и не от-казались помянуть молитвою погасшого сердечного Друга молодежи и таихого робѣтника на на-роднѣй низѣ.

Подѣвѣшненіе оплаты шкѣльно. Передъ колькома тѣждніями записали мы поголоску, подану деяники газетами, що правительство поситоя съ гадкою подѣвѣшненіе оплаты шкѣльно т.зв. didactum въ середнѣхъ школахъ; но поѣмъ годѣ було отггадати rationem legis такои постановыи правительства, не хотѣли мы пока що вѣрити, що се розпорядженіе, утрудняюче въ высокой мѣрѣ науку бѣднѣйшой молодежи, сповнило. Нынѣ на-жалъ приененовѣ мы сконстатували, що подѣвѣшненіе оплаты шкѣльно сталося доконанымъ фактамъ. Рада шкѣльно країна оголосила сим-днями въ урядовой газетѣ рекрипть министра просвѣтѣ, що котроого зачавши бѣгъ року шк. 1885/86 оплати шкѣльно въ вѣхъ державныхъ школахъ середнѣхъ (съ висимо вѣденъскими) ви-носяти має въ 4 наизнѣхъ клядахъ по 20 (двад-цать), а въ ви-шихъ по 24 (двадцать чотири) зр. а. в. на рѣкѣ.

Народне житїе на буковинской Руси розвивається що каждымъ днемъ красще и бѣ щоразъ то жи-вѣшимъ живчикомъ, а доказомъ того небувалы дотеперѣ рухъ въ рускіхъ товариствахъ буковинскихъ, що котроихъ мовъ зѣ свѣтлянѣхъ осес-редківъ розливаються лучъ народного самопѣданія и будять щоразъ ширші круги интелигенціи до працѣ на нивѣ національного розвитка. Побѣдъ по-важненіи працѣ литеатрального товариства, „Бесѣда“, що овоими выдавництвами, именно-жъ „Библиотекою для молодежи“ оповине достойно про-свѣтну задачу, являються важными факторами въ розвитїю національного житїя буковинскихъ Русиновъ, товариства: „Драматиче“ и „Сокозъ“, ко-торы своими вечериціями немало привчилються до розбудженія руского духа, особливо межи женщи-нами. Руске слово здобувавъ себѣ праївий права, а вѣ, що поѣмъ не вѣрили въ культуру силѣсть нашої хороши и звучної бесѣди, ви-несли въ товариствахъ вечериціи вра-жения, що способомъ зробити переворотъ въ ихъ поглядахъ и найбѣшнѣйшій байдужихъ вѣднити для любви до рѣдкого слова и уживанія его при праївї люднѣхъ ви-туахъ якъ и въ кружку родиннѣй. Вѣрнимъ выразомъ змаганія буковинскихъ Русиновъ есть ихъ органъ „Буковина“, що съ цѣлою

ви-казуючи кривды, якіхъ дѣзна рука народ-ностї на Буковинѣ. „Буковина“ ви-ступаючи до борьбы за права руского народа на Буковинѣ пѣдѣяла задача, що має рѣвну вагу для всѣхъ Ру-синовъ а кому дорога лучша доля и розвитъ на-шої народностї въ загалѣ, той сподѣємся пови-тає щаро се выдавництво и поможе ему, пред-плачути самъ и захочути до предплати дру-гихъ, сповнити велики задачу народного органу.

— Зъ Яворова пишутъ намъ: Повѣтъ Яворовскій, который не належить до найбогатѣйшихъ (передъ двома роками наївстивѣ его бувъ градъ; тамтого року въ лѣтѣ вода позаливалася пашу) терпить богато ѡгъ slabostey. Въ Іжевѣ ста-рѣмъ и Залужу, который найбѣшнѣйшій передъ двома роками утерпѣла ѡгъ граду, загрѣзивою бувъ торкъ тифусъ и то голодовий. Черезъ лѣто уставъ а теперѣ съ цѣлою силою вытушивъ зною и розширивъ въ цѣлой окрестности. Въ Яворовѣ позамыкано школы на необмеженій часъ а то для буває 5—6 мерцівъ. Въ Іжевѣ, де лѣт-карь прихвашій зѣбрани зѣбога запише за кольканай-пять з. лѣкѣвъ, кажутъ люди: „На що тога все-го, лучшає за тиї грощи купѣть хлѣбъ и дайтъ намъ а мы певно подумаемъ. Найбѣшнѣйшій люд умирає въ рецидивѣ. Нужда коло настъ страшна: Найбогатѣйшій газды позадовжувалися въ по-слѣднїхъ лѣтахъ, а правду сказать, то въ дру-гихъ сторонахъ зѣлучши мушки осушили робляти, якъ у насъ люд хлѣбъ печуть...Що тога буде?“

— Талантъ Юрка Шкѣблія звернувъ на себе у-вагу не лише краевихъ знатоковъ народнои ор-наментика, но заинтересувавъ собою и ширшу артистично фахову кружку. Въ выходчай въ Вѣ-днії пѣдь редакцію I. Штѣгера фахової газетѣ „Blätter für Kunstdgewerbe“ знаходимо цѣну ста-тию про Юрка Шкѣблія, въ котрой авторъ по-знакомивши інѣмѣцкими читальни зѣжимъ съ житѣмъ умершого недавно руского артиста-самоука, вы-сказується дуже прихильно про его працѣ и по-дно-ситъ єго велики талантъ и правдиве худож-ниче почутье. Авторъ статії въ „Blätter für Kunstdgewerbe“ придержуєся даныхъ, подающихъ спільнѣ прикметы съ орнаментикою велико-рускою, якъ що однї стороны сїдѣть щоднѣ зѣннѣю индивидуализму народовъ, такъ зѣ друговъ сторони сїдѣть такожъ що недостаточнѣмъ до-сѣдѣ, и ви-шло по части зѣ хибныхъ поглядівъ, що ідентификують границѣ политично-терито-ріальни съ границиами означенными элементами національными и етнографичными прикметами. Порѣвнань зѣлого ряду орнаментальнихъ взо-рвовъ доказує, що мотивы орнаментальнї малорус-кіхъ сїянь бѣть Карпать черезъ Підгірье, Під-долье, Волынь и Україну ажъ поза Днѣсторъ да-дуть звести на певнїй сїблійнїй именинї, коли противно взори велико рускї мають зовсїмъ ѡгрубну признаку и такъ якъ велико рускї мова не зрозуміла для Українца або нашего Гуцула.

— Зъ Товстемъного пишуть намъ: II на на-шѣмъ глухомъ Подолью не писнено ѹжъ днѣвнѣйше въ бездѣльнїй задумѣ, а беремось чимъ-раз-дужше до позитивнои працѣ, знаючи, що нарѣкнѧ на „щербату долю“ не спасъ пась. Наша ин-тилigenція, що колись въ мясоусту проганяла сельску скуку вразъ съ пѣднанками та бюрокра-цію, избрала нынѣ „благу часту“, гориеси ме-жи своїхъ „незрячихъ братовъ“, тѣшнога ихъ бѣг-дражденьемъ, помагає имъ въ дѣлѣ про-вѣтнѣмъ и ви-носить зѣгтамъ ободрене для себе. Оѓъ що сталось у насъ въ мясоусту недѣлю въ чи-тальнї Товстенецкїй, существо-вуючою вже бѣгъ 2 лѣтъ и числичою 64 членовъ. За стараньемъ вы-дѣлу и головы его Ч. п. Озіна Митшака дано у-нашо аматорске представленьш штуки „Арендар“ сима-самыхъ-же членовъ читальнї. За окрест-ности зѣбрались чимало гостей сїянь зѣ Трабу-ховець, Самолусь, Сидорова и Кривенського, а за-нами прибуло и звѣтноги други просвѣтни народовъ: Вл. о. Авдѣковскій, мѣщанський парохъ; Ли-сеницкій, Гудыкъ, Котлярчукъ, Садовскій и др. дѣ-рдинами. Мужъ тѣ не бракуютъ ѹгѣдъ, де-роздходится о добро загалу. Кожухи, сердаки и праївичи скромнї тоалеты нашихъ панѣматокъ заповнили амфитеатръ и предоставили образъ гар-монії — лишь Господи благослови! Штуку от-грано добре. Тицового Іцка представляє п. Про-коповичъ, Богатчукъ — п. Ос. Митшакъ дуже удачно и на велике всѣхъ вдоволене. По пред-ставлению спільного скромнога угощеньш хлѣбомъ, союле и чаркою пива, при чимъ о. Гудукъ по-яснивъ моральну стойкість отграною штуку и въ загалѣ велике значеніе сцены въ житї на-родовъ.

— Въ конференціи австроійскихъ епископовъ зѣбравшося въ четвергъ 19 с. лютого въ Вѣднії для наради надъ справою конгральную и основанія католицкого университету въ Зальцбургу, бере-участь якъ доносять зѣ Вѣднії 32 архіепископовъ епископовъ. Конференції проводить най-

ПОСМЕРТНЫЙ ВѢСТИ.

Юлианъ Матеевъ, аскультантъ судовыи у Львовъ, бывшій членъ выдѣлу „Академичнаго Братства“ и „Академ. Кружка“, загально любленыи своимъ товарищами, многонадѣйный молодецъ упокоився днія 19 н. с. лютого с. р. о 7-ой годинѣ вечеромъ въ домѣ свого швагра, катихита учительской семинаріи у Львовъ о. Степановича. Покойникъ въ часъ своихъ студій университетскихъ бравъ живу участіе въ патріотичномъ дѣланію Русиновъ-академиковъ и лишившись по собѣ жаль своихъ знакомыхъ и товарищевъ, недождавшися сповненія своихъ молодыхъ мрѣй служити своему народу и суполюстии яко судія. Смерть перервала витку его житія въ 28 роцѣ. Вѣчна ему память!

Антонъ Гиль, академикъ, членъ „Академично-го Братства“ и товарищества „Проесть“, упокоився днія 20 л. лютого с. р. въ Шершенбахъ въ 25-омъ роцѣ житія. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

Учебникъ музики и спѣву. Радо дѣлимося отрадною вѣстю съ любителями и племателями спѣву въ нашихъ школахъ и межи народомъ, що на дніхъ вышовъ зъ печати С. Ф. Понтекевича въ Перемышли власнымъ накладомъ о. Ивана Кипріана „Учебникъ початковыхъ вѣdomостей музики и спѣву“, который можна достати по цѣнѣ 80 кр. а. в. безъ кошѣвъ пересылки у автора (Шумлячъ, пошта Турка) або въ книгарніи п. Лукашевича у Львовъ. Потреба подручника до наука спѣву буда у насъ велика, та хочъ о. Матюка уже передъ рокомъ предложивъ Радѣ школьной краевѣй свой манускриптъ такожъ учебника для ужитку школъ народныхъ и комиссіи книжкова руска удавалася до сойму красного съ просьбою о субвенционованіе выдавництва, — такъ мимо всего старанія якоъ трудно було сѣй працѣ о. Матюка побачити денне сонце. А тутъ безъ разголосу и власными фондами прійшовъ народови своему въ цомочь убогій завѣдатель капеллянія голосного „турецкого“ повѣту. Често такому труженникові! Божъ се и не перша праця о. Кипріана на сѣмъ полі и сколько знаємо, праготовивъ себѣ таїхъ и тымъ ревнѣйшій центръ уже и широкій матеріаль до „Зборника підсень школиракахъ“, который знову намѣривъ видати своимъ коштомъ. Мы переглянули згаданий „Учебникъ поч. вѣдом. музики и спѣву“ о. Кипріана и можемо его симѣю интересованіемъ землякамъ нашимъ припоручити. При сѣмъ най буде намъ вѣлько поднести и ту обставину, що о. К. першій отваживъ зложити руку номенклатуре музичну. Се подносить ще бѣлько заслугу нашого неувомимого труженника на полі выдавництва музичного. Н. В.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

— Для „Проесты“: Веч. о. Е. Лисинецкій въ Турильчу 2 зр., о. Е. Левицкій въ Тартаковѣ 2 зр.; о. І. Бѣрецкій въ Жирвица 114 зр.; о. І. Кобилянскій въ Пойлѣ 2 зр.; о. Е. Лотоцкій въ Лешневѣ 1 зр.; о. А. Пашковскій въ Олеську 2 зр.; Вл. В. Б. въ Елисаветполю 2-56 зр.

— Для общ. им. М. Каиновскаго: Веч. о. Е. Лисинецкій въ Турильчу 1 зр.

— Для потерпѣвшихъ бѣлько повеніи: Веч. о. А. Пашковскій въ Олеську 5 зр.

— Для Старополії (за книжку): Веч. о. Лисинецкій въ Турильчу 9 зр.

— Для „Народнаго Дому“ (за книжку): Веч. о. Е. Лисинецкій въ Турильчу 8 зр.

— Для Русского педагогического товарищества: Веч. о. Е. Левицкій въ Тартаковѣ 2 зр.

— Для „Шкільної Помочії“: Веч. о. Е. Левицкій

въ Тартаковѣ 1 зр.; о. Е. Лотоцкій въ Лешневѣ 2 зр.

— Для Товариства русихъ женщинъ въ Станиславовѣ: Вл. А. Балтаровичъ въ Глінянкахъ 2 зр.

— На церкви въ Залѣ: Складка на руки п. А. Вахнини 3-70 зр.

— На дѣвоче воспиталище въ Перемышли: Вл. Громада Подгородцѣ 5 зр.

НАДОСЛАНЕ.

Взыдаю п. Луку Кошку о зверненіе вы-
жиченыхъ ему, а будучихъ мою власностю,
манускриптою пок. М. Вербицкого и о переда-
ніе ихъ Вл. П. Богдану Кирчову, слух. бого-
словія у Львовъ. Въ случаю не уваглядання того
заповізу, я буду примушений удастися на доро-
гу судову, що безщеречно потяглоби для взыда-
ного не дуже приемний наслѣдокъ за собою.

Василь Полинський, Дрд. мед. въ Вѣдни.

Подяка.

Одну одиноку мою дитину бл. п. Володимира похтила менѣ люта смерть. Нынѣ осталася я отарушка сама только на свѣтѣ.

Невысказану радость для серця моого, го-
ремъ переповненого аробили всѣ, принявши участіе
въ устроєніи похоронівъ бл. п. Володимира, по-
мершого въ крайній нуждѣ. Передовоюмъ нехай
прійме мою широ-сердечну подяку кружокъ почи-
тателівъ бл. п. Володимира, поспѣшившій склад-
кою помочи менѣ въ похороненію его тѣленихъ
оставкѣвъ. Зволять саму сердечнішу подяку
прійняти Вл. оо. Малиновскій, Павликівъ, Яро-
мовичъ, Гробельскій якъ и Вл. пп. патомцѣ рус-
кої семінаріи духовнои за болгуженіе Покойно-
му послѣднього обряду. И всѣ пріятелѣ, знакомї
з початокъ Покойного отпрова дужавшій імено-
неногоды тѣло Покойника до могилы нехай прій-
муть широ-руське „Спаси-Богъ“!

Львовъ 7 (19) лютого 1885.

Юлія Шашкевичъ.

Особамъ проживающимъ далеко вѣдь лѣкаря и
аптика, отже жителемъ сель въ зага-
лѣ, особливо же парохіямъ сельськимъ, пп. учителямъ
сельськимъ, лѣсничимъ и т. д. можна на подставѣ
многогодінніхъ досвѣдій яко практичнаго підручника
домовъ, такъ въ проминаючихъ щоденнихъ занеду-
жаняхъ, якъ такожъ и въ пристарѣльихъ хоробахъ,
поручити якъ найбѣльше дуже хосеніу илюстровану
брошурку

1233 3—5

„Пріятель хорыхъ“.

Брошурка та мѣстить такожъ автентичніи до-
казы будько наслѣдкѣвъ порученихъ въ іхъ средствѣ.
Нового 135-го польського выданнія сені книжочки достар-
чає книгарня „Richters Verlags-Anstalt in Leipzig“ на
жаданье кожному безплатно и франко.

Ц. к. генеральна дирекція

австрійскихъ жалѣзницъ державныхъ.

Выписъ зъ плану єзды важный бѣлько 15 лютого 1885 р.

Отѣзьдъ зъ Львова:

Поїздъ мѣшаный о 6 год. 40 мин. рано до Стрия.

Поїздъ особовий о 11 год. 25 мин. передо полуднемъ до
Стрия, Станиславова Дрогобича, Борислава, Хирова.
Поїздъ мѣш. о 6 год. 45 мин. вечеромъ до Стрия, Станиславова, Гусятына, Дрогобича, Хирова, Звар-
дона.

Приходите до Львова:

Поїздъ мѣш. о 8 год. 30 мин. рано зъ Стрия, Станиславова, Хирова, Звардона.

Поїздъ особ. о 4 год. 19 мин. по полууди зъ Стрия, Станиславова, Дрогобича, Борислава, Хирова.

Поїздъ мѣш. о 1 год. 39 мин. въ ночи зъ Гусятына, Станиславова, Стрия, Дрогобича, Борислава, Хирова, Звардона.

Аптека РУКЕРА во Львовѣ

поручас 1315 2-?

препараты зъ гумы и выробы кавчукові

для потребъ хирургичныхъ и иныхъ подбѣдь.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ.

Подписаній має честь завѣдомити Пов. П. Т. Публич-
ну, що свою, передъ сени роками при улица Оссолин-
скихъ заложену

РОБОТНЮ СТОЛЯРСКУ

значно розширивъ и съ днемъ 1 лютого 1885 р. до
забудована бровару Прогаски при улиці Ко-
перника перенѣсъ.

Покликуючися на мою двадцятилѣтніу практику въ сѣмъ
званіи набуту въ роботнахъ віденськихъ особливо же на до-
казане менѣ у Львовъ довѣрье за выполненіе роботы столляр-
скїй — порукаючи сїмъ и на будуще до выроблювання пред-
метовъ входящихъ въ объемъ званія столлярскаго съ тымъ
увѣренiemъ, що ті же лишь зъ доброго материала и по
найприступнѣшихъ цѣнахъ выброблювати будуть.

Съ цоважаньемъ

АНТОНІЙ БОБРИХЪ,
мастеръ столлярскій.

1314 2-3

Важне для страдаючихъ на нерви.

Лишъ за помоче електричности можна недугу нерво-
ву зорко усунути. Мои нові апарати индукційні (маши-
ни до електризованія), котріхъ кождій хоч-бы и необзнако-
мий легко уживати може, повинні находитися въ кождій родинѣ.
Гости, ревматизмъ, ослабленіе, ревматичній болѣй головы и зу-
бовъ, въ загалѣ всіяку недугу нервову можна лѣчти монімъ апа-
ратомъ индукційнімъ. Цїна цѣлого апарату съ докладнимъ
показомъ уживанія зр. 8. — Можна лишь черезъ мене получить.

Dr. F. Beeck, Triest, 2 Via Ponderosa

Народный рускій
МОЛІТВЕНІКЪ
съ припорученемъ и апро-
батою Преосвящ. Епіскопа
Дра Сильв. Сембраторича,
получити можна
въ Торговли Мих. Дымета
и у Конст. Урбана ч. 20
рынокъ Львовѣ,

оправний по 60 кр., 90
кр., 1 зр. 10 кр., 1 зр. 60
кр., 2 зр. 60 кр., и 3 зр.
Для дамъ въ аксамитѣ по
4 зр., 4 зр. 50 кр., 5 зр. и
5 зр. 50 кр., имитациія сло-
неновії кости (бліха) 5 зр.,
перловії матицѣ (бліха) 4
зр. 50 кр.

Брошурковый на величиніи
папери 1 зр. 1305 2-6

Купуючись бѣлько прямѣр-
нікѣвъ отвѣтній рабать!

При надходячомъ торжествѣ
святомогодівскому

воручас

Товариство „Проесть“ книжочку:

ЖИТЬЕ

ПРОСВѢТИТЕЛЬСТВЪ СЛАВЯНЪ

святихъ рѣноапостольніхъ

КИРИЛА И МЕТОДІЯ

написавъ

Дръ Ю. Целевичъ.

Цїна 12 кр., съ пересылкою 14 кр.

1302 6-20

НА ПРАЗНИКЪ ВОСКРЕСЕНІЯ ХРИСТОВОГО!

поручас ПОВО ОТКРЫТА

Торговля церковныхъ знарядівъ, образовъ, ризъ и книгъ ТЕОДОРА СТАХЕВИЧА ВЪ СТАНИСЛАВОВЪ,

Плащеницѣ малївани на полотнѣ: по 18, 20, 24, 26, 30, 32 и 40 зр.; ма-ѣвани на шовковой матерії по:

50, 55, 60, 64, 74, 80, 85, 90, 100 зр. и вище.

Артосы, по 4 зр. 20 кр. и 5 зр. 25 кр.

Воскресеніе, рѣзанъ здеревъ по 10, 14, 15, 16, 18, 21 и 24 зр.

Фелоны свѣтлі по 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200 зр. и вище.

Хоругви церковні (хресты) зъ вовняного або шовкового адамашку по 20, 24, 28, 30, 35, 46, 56, 60, 65, 75, 85, 95,

100 зр. и вище.

Евангелія отъ 60 до 600 зр. а. в.

Монстранціи отъ 40 до 200 зр.

Хресты процесіональны металеві по 15, 18, 20, 22, 25, 28, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 75 до 80 зр.

Хлѣбницѣ въ Венесіо по 5 зр. 25 кр. 16, 25, 30 и 33 зр.

Кадильницѣ отъ 7 до 20 зр.

Свѣчи щадчні металеві по 2½, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12 и 15 зр.

Балдахини, стихарѣ, образы малївани на полот